B

Ulkomaat

hs.ulkomaat@hs.fi
Uutisvinkit: (09) 122 4004
PL 65, 00089 Sanoma

KIRJEENVAIHTAJAT | **Berliini** Katarina Baer | **Bryssel** Annamari Sipilä | **Delhi** Tommi Nieminen | **Lontoo** Anssi Miettinen | **Moskova** Jussi Niemeläinen | **Peking** Petteri Tuohinen | **Tukholma** Anna-Liina Kauhanen | **Washington** Tuomas Niskakangas

Takaiskut eivät ole lannistaneet karismaattista poliitikkoa

Taistelija Tymošenko

Ukrainan oppositiojohtajan mukaan hallitus yrittää tarjota sirkushuveja, kun leipää ei ole.

HS-haastattelu

Jussi Niemeläinen HS

KIOVA. Kunniapaikalla on yhteiskuva **Margaret Thatcherin** kanssa.

Eikä ihme. Ukrainan tärkein oppositiojohtaja **Julija Tymošenko** tunnetaan ehkä tyylikkyydestään ja palmikostaan, mutta sitkeydessä hän ei jää jälkeen esikuvastaan, Britannian rautarouvasta.

Julija Volodymyrivna Tymošenko on taistelija, jota ei helposti nujerreta. Tämä käy heti selväksi hänen toimistollaan, jossa hän antaa haastattelun Helsingin Sanomille.

Tymošenko nousi maailmanmaineeseen Ukrainan oranssin vallankumouksen johtohahmona 2004. Nyt takana on ikävä puolitoistavuotinen. Hän hävisi presidentinvaalit täpärästi, hänen hallituksensa on kaatunut loikkauksiin ja viranomaiset tutkivat häntä virka-aseman väärinkäytöstä.

Pääsyyttäjänvirastolla kuulusteluissa on joutunut käymään myös oranssia vallankumousta edeltänyt presidentti **Leonid Kutšma**.

”Rooman valtakunnan aikana kansalle haluttiin tarjota leipää ja sirkushuveja. Nyt kun meillä on lähes pula leivästä nykyhallituksen toimien vuoksi, sen ainoaksi keinoksi on jäänyt tarjota viihdettä”, Tymošenko sanoo.

Oppositiojohtaja syyttää presidentti Viktor Janukovytšiä vallan kahmimisesta.

UKRAINASSA järjestettiin presidentinvaalit tammikuussa 2010. Saman vuoden maaliskuussa Tymošenkon hallitus kaatui, ja tuore presidentti **Viktor Janukovytš** nimitti tilalle mieleisensä. Sen jälkeen Janukovytš on keskittänyt valtaa itselleen. Vanha presidenttikeskeinen perustuslaki on palautettu.

Tymošenko ei hetkeäkään epäile, etteivätkö häntä vastaan aloitetut tutkimukset olisi poliittisia. Sellaisena hän pitää myös tutkintaa, joka on aloitettu Kutšmaa vastaan. Tätä epäillään osallisuudesta toimittajan murhaan 2000.

Kutšman aikana maassa oli pelon ilmapiiri, joka mahdollisti murhan ja sen kelvottoman tutkinnan.

”Mutta harva jos kukaan uskoo, että oikeus tapahtuu. Kyseessä on ennemminkin yritys kääntää katseet pois maatamme piinaavista sosiaalisista ongelmista.”

Tymošenkon mukaan vallan keskittäminen kadottaa demokratialle tärkeän jaottelun lainsäädäntö-, toimeenpano- ja tuomiovaltaan.

”Nykyisen presidentin aikana ne ovat sulautuneet yhdeksi.”

Tymošenko puhuu rauhallisesti mutta painokkaasti ja katsoo puhuessaan kuulijaa suoraan silmiin.

Vastustajatkin myöntävät hänen karismansa. Heistä tosin Tymošenko on hyvä oppositiopoliitikko ja vallankumouksellinen, mutta huono hallitsija. Tymošenko puolestaan pitää nykyhallitusta paitsi kelvottomana, myös vaarallisena.

”Joskus on niin, että opposition sanomisiin suhtaudutaan epäillen. Siksi siteeraan Euroopan kansanpuolueen EPP:n puheenjohtajaa **Wilfried Martensia**, jonka mukaan Ukraina näyttää taantuvan demokratisoinnissa, eurooppalaistumisessa ja modernisaatiossa.”

Tymošenkon Isänmaa-puolue on EPP:n sisarpuolue, Suomesta siihen kuuluvat kokoomus ja tarkkailijajäsenenä kristillisdemokraatit.

TYMOŠENKO katsoo, että lännen demokratioilla on velvollisuus tukea demokratiaa muualla.

”Mielestäni tilanne on parempi tarkistaa varhain, ennen kuin se kehittyy sellaiseen pisteeseen, jossa Pohjois-Afrikassa nyt ollaan.”

Siksi hän ei halua, että hänen kaudellaan aloitetut neuvottelut EU:n ja Ukrainan assosiaatiosopimuksesta keskeytetään. Hänestä yhteistyö on keinoa sitoa Ukraina länteen.

EU:ssa onkin huolestuttu vallan keskittymisestä. Siellä pidetään Tymošenkon hallituksen korruptiotutkimuksia poliittisina, vaikka Ukraina tiedetäänkin korruptoituneeksi. Tšekki on jopa antanut turvapaikan yhdelle Tymošenkon entisistä ministereistä, koska ei luota oikeuslaitokseen.

Mutta lännessäkin joidenkin mielestä Janukovytš on tuonut vakautta, joka on hyväksi Ukrainan kehittämisessä. Aiemmin vain riideltiin, eikä mitään tapahtunut.

”Eipäs sekoiteta vakautta ja pysähtyneisyyttä.”

Jotkut pitivät äskettäin Pohjois-Afrikkaakin vakaana, hän huomauttaa.

HÄN on aiemmin todennut, ettei vaalivilpistä jo kerran kiinni jäänyttä Janukovytšiä olisi saanut päästää enää ehdolle. Mutta onko presidentti tehnyt mitään oikein?

”Ei ole niinkään tärkeää, onko hän tehnyt jotain oikein vaan onko hänen vallastaan seurannut jotain hyvää”, Tymošenko aloittaa.

”Minusta on. Hän on auttanut rokottamaan yhteiskunnan klaanien ja oligarkkien valtaa ja totalitarismia vastaan.”

Äänensävy on ironinen. Oppositionmielestä Janukovytš johdattaa maataan kohti yksinvaltiutta, ja vallassa ovat oligarkit ja erilaiset klaanit.

”Olen silti toiveikas Ukrainan tulevaisuuden suhteen.”

”Kansalaisyhteiskuntamme on vahva. Meillä on myös hyviä itsenäisiä toimittajia. Ja hyvin vahva oppositio, jolla on näkemys, strategia ja selkeät ajatukset uudesta perustuslaista.”

MAKSIM DONDJUK

”Olen silti toiveikas Ukrainan tulevaisuuden suhteen”, Ukrainan entinen pääministeri Julija Tymošenko sanoi Helsingin Sanomien haastattelussa.

TAUSTA

Julija Tymošenko ponkaisi kaasubisneksestä Ukrainan pääministeriksi

UKRAINA on alueeltaan lähes kaksi kertaa Suomen kokoinen, asukkaita on 45 miljoonaa. Maa itsenäistyi 1991 Neuvostoliiton hajottua.

Ukraina on varsin jakaantunut. Länsiosan väestö on varsin kansallismielistä ja Venäjä-vastaista, idässä taas monet puhuvat äidinkielenään venäjää.

Myös Ukrainan sisäpolitiikka on riitaisaa. Puolueet ovat pääasiassa johtajansa ympärille muodostuneita ryhmittymiä.

Oppositiojohtaja **Julija Tymošenko**, 50, ja presidentti **Viktor Janukovytš**, 60, ovat näkyvimmät poliitikot.

Vaikka kaksikon välit ovat lähes poikki, heidän taustassaan on paljon yhteistä. Molemmat nousivat poliittisiin asemiin entisen presidentin **Leonid Kutšman** aikana.

Karttakeskus
ML / HS

ITÄ-UKRAINAN Dnipropetrovskista kotoisin oleva Tymošenko aloitti 1980-luvun lopulla kommunistien nuorisojärjestön Komsomolin videovuokrausbisneksen. Siitä hän siirtyi kaasualalle, jossa menestyi hyvin yksityistämisprosessin aikana.

Kansanedustajaksi hänet valittiin 1996 ja varaenergiaministeriksi 1999. Hän menetti tehtävänsä 2001. Pian häntä syytettiin kaasun salakuljetuksesta. Itse hän on pitänyt epäilyjä tekaistuina.

DARKO VOJINOVIC AP

Ukrainan oranssin vallankumouksen johtohamot Viktor Juštšenko ja Julija Tymošenko voitontahtoisina Kiovan Itsenäisyyden aukiolla joulukuussa 2004.

JANUKOVYTŠ taas oli Kutšman ajan viimeinen pääministeri, joka pyrki itsevaltaisen presidentin seuraajaksi vaaleissa 2004. Hänet julistettiinkin voittajaksi.

Kilpakumppanin **Viktor Juštšenkon** kannattajat hermostuivat vilpistä, mikä johti niin sanottuun oranssiin vallankumoukseen, vaalien uusimiseen ja Juštšenkon voittoon.

Tymošenko toimi Juštšenkon rinnalla. Hänestä tuli pääministeri 2005, mutta välit kylmenivät, ja kausi jäi runsaaseen puoleen vuoteen.

Tymošenko nousi uudestaan pääministeriksi joulukuussa 2007. Hän pyrki presidentiksi tammikuussa 2010, mutta hävisi niukasti Janukovytšille. Ulkomaalaiset tarkkailijat pitivät vaaleja rehellisinä.

Jussi Niemeläinen

LYHYESTI

Siepatuista virolaisista lunnasvaatimus Libanonissa

BEIRUT/TALLINNA. Aiemmin tuntematon libanonilainen ryhmä vaati keskiviikkona lunnaita kaksi viikkoa sitten Libanonissa siepatuista virolaisista.

Elpymisen ja uudistuksen liike -niminen ryhmä sanoi virolaisten olevan kunnossa. Libanonilaiselle sivustolle lähetetyssä viestissä ei kerrottu lunnaiden suuruutta.

Libanonin viranomaiset eivät halunneet kommentoida vaatimusta. Sisäministeri **Ziad Baroudin** mukaan viranomaiset eivät myöskään tiedä, ovatko virolaiset Libanonissa vai onko heidät viety ulkomaille.

Polkupyöräretkellä olleet virolaiset siepattiin lähellä Syyrian rajaa. **STT–AFP–BNS**

Venäjän bloggaajat syyttävät hallintoa verkkohäirinnästä

MOSKOVA. Suosittu venäläinen blogisivusto LiveJournal kaatui keskiviikkona kyberhyökkäyksen vuoksi. Bloggaajien mukaan hajautetun palvelunestohyökkäyksen takana olivat viranomaiset.

Nurin meni hetkeksi myös samalla sivustolla ollut presidentti **Dmitri Medvedevin** blogi.

Hyökkäykset alkoivat, kun yksi bloggaajista oli kirjoittanut hallituksen ja valtapuolue Yhtenäisen Venäjän korruptiosta. Bloggaajien mukaan hyökkäyksen toteutti Kremliä tukeva nuorisojärjestö Naši.

Bloggaajien mukaan netin mainoksilla värvättiin maaliskuussa ihmisiä häiritsemään Venäjän johtoa kritisoivaa blogia. **STT–AFP**

Persianlahden maat yrittävät ratkaista Jemenin kriisin

NEW YORK. Persianlahden maat toivovat saavansa aikaan sopimuksen, jolla Jemenin presidentti **Ali Abdullah Saleh** luopuisi tehtävistään. Asiasta kertoi Qatarin pääministeri **Hamad bin Jassim al-Thani** myöhään keskiviikkoiltana Suomen aikaa.

Hänen mukaansa Persianlahden maiden yhteistyöneuvosto on viime päivinä kokoontunut Saudi-Arabiassa. ”Lähetämme hänelle [Salehille] ja oppositiolle ehdotuksen ja toivomme, että hänen edustajansa ja oppositio tapaavat”, al-Thani sanoi.

Jemenissä on kuollut yli 120 ihmistä sen jälkeen, kun Salehin eroa vaatineet mielenosoitukset ja yhteenotot alkoivat helmikuussa. **Reuters–AP**

Sudan syyttää Israelia ohjusiskusta

KHARTUM. Sudan syyttää Israelia ohjusiskusta tärkeän satamakaupunkinsa Port Sudanin lähelle. Tiistain iskussa kuoli kaksi ihmistä, joista ainakin toinen on hallituksen mukaan sudanilainen.

Asiantuntijoiden mukaan Sudanin kautta salakuljetetaan aseita Hamas-äärijärjestön johtamaan Gazaan, joka on Israelin vihollinen.

”Kyseessä on ehdottomasti Israelin hyökkäys. Sudan varaa itselleen oikeuden reagoida”, Sudanin ulkoministeri **Ali Karti** sanoi.

Israelin ulkoministeriön edustaja kieltäytyi kommentoimasta syytöstä.

Sudan väittää iskun syyksi sitä, että Israel tahtoisi Khartumin pysyvän Yhdysvaltojen ylläpitämällä listalla valtion tukemasta terrorismista. Sudan tahtoisi pois listalta houkutellakseen maahan ulkomaisia sijoittajia. **Reuters**

MAURO SEMINARA AFP

Italialaispoliisit auttoivat veneturmasta selvinnyttä afrikkalaissiirtolaista Lampedusassa keskiviikkona.

250 ihmisen pelätään hukkuneen Välimerellä

Libyasta Italiaan pyrkineellä aluksella oli myös naisia ja lapsia.

Sole Lahtinen HS

JOPA 250 ihmisen pelätään hukkuneen, kun Libyasta lähtenyt siirtolaisten vene kaatui aallokossa Maltan ja Italialle kuuluvan Lampedusan saaren vesillä varhain keskiviikkona.

Italian rannikkovartiosto onnistui pelastamaan 47 veden varaan joutunutta.

Täyteen ahdetussa veneessä oli noin 300 matkustajaa, Corriere della Sera -verkkolehti kertoi illalla.

Uutistoimisto Ansan mukaan alus oli lähtenyt libyalaisesta Zuwaran satamasta, ja matkustajat olivat somalialaisia ja eritrealaisia.

TRIPOLIN arkkipiispa varoitti viime kuussa, että Libyan pääkaupungissa on tuhansia asunnottomia somalialaisia ja eritrealaisia, jotka pyrkivät turvaan sodan jaloista.

”Lähdimme Libyasta, kaksi yötä matkalla”, **Peter Hugoksi** esittäytynyt kamerunilainen 29-vuotias mies kertoi Corriere della Seralle. Hän sanoi maksaneensa matkasta 280 euroa.

Italian rannikkovartioston helikopterit etsivät meressä olevia ruumiita, joiden joukossa oli naisia ja lapsia.

Onnettomuus sattui aamuneljältä noin 70 kilometrin päässä Lampedusan saaresta, jonne on Pohjois-Afrikan rannikolta alle 200 kilometriä.

LAMPEDUSAN kautta Italiaan on tänä vuonna tullut jo tuhansia, virallisen tilaston mukaan yli 20 000 maahanpyrkijää, useimmat nuoria miehiä.

Keskiviikkoisen tiedon mukaan vuorokauden aikana Lampedusan saarelle oli saapunut 354 siirtolaista: tunisialaisia, eritrealaisia, ghanalaisia, somaleja ja etiopialaisia.

Italian pääministerin **Silvio Berlusconin** ja Ranskan presidentin **Nicolas Sarkozyn** on määrä keskustella pakolaisongelmasta huhtikuun lopulla.